

УДК 908:913 + 379.85:[374 – 057.874]

Євгеній Копилець, к. пед. н.

e-mail: tourist_75@mail.ru

Полтавський обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЄЗНАВЧИХ ГЕОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті проаналізовано досвід організації інтегрованих досліджень у Полтавському обласному центрі туризму і краєзнавства учнівської молоді, у яких географічний компонент відігравав домінуючу чи принаймні одну з провідних ролей. Наведено конкретні приклади досліджень, у яких географічні аспекти поєднувалися з екологічними, геологічними, зоологічними, історичними. Виділено значущі спільні ознаки цих досліджень: усі вони є цілісними, завершеними та результативними; у всіх дослідженнях географічний компонент зберіг власну специфіку; кожен описаний зразок пошукової діяльності учнівської молоді, окрім пізнавальної, мав і виразну виховну значущість.

Ключові слова: інтегративний потенціал географії, краєзнавчі географічні дослідження, учнівська молодь.

Евгений Копилець

ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ КРАЕВЕДЧЕСКИХ ГЕОГРАФИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ УЧАЩЕЙСЯ МОЛОДЁЖИ

В статье проанализирован опыт организации интегрированных исследований в Полтавском областном центре туризма и краеведения учащейся молодёжи, в которых географический компонент играл доминирующую или по крайней мере одну из ведущих ролей. Приведены конкретные примеры исследований, в которых географические аспекты сочетались с экологическими, геологическими, зоологическими, историческими. Выделены значимые общие признаки этих исследований: все они являются целостными, завершёнными и результативными; во всех исследованиях географический компонент сохранил собственную специфику; каждый описанный образец поисковой деятельности учащейся молодёжи, кроме познавательной, имел и отчётливую воспитательную значимость.

Ключевые слова: интегративный потенциал географии, краеведческие географические исследования, учащаяся молодёжь.

Evheniy Kopylets

THE INTEGRATIVE POTENTIAL OF LOCAL GEOGRAPHICAL RESEARCHES OF THE SCHOOL STUDENTS

The article analyzes the experience of integrated researches on a geographical basis in Poltava Regional Centre of Tourism and Local Lore of the School Students for the period 2011-2015. The author believes that the integration of geography with other branches of science has a positive effect on the development of students' key competencies. The article gives specific examples how geography can be combined with ecology, geology, zoology and history in the students' researches as there is insufficient appropriate methodological support in Ukraine.

The first example describes the hydroecological study of small rivers combining geographical and ecological aspects. The attention is focused on the benefits of the methods which due to the speed, simplicity and effectiveness is productive for the research of regional rivers. In the second example a new direction for geographical research in Ukraine – biogeomorphology has been presented. The third example illustrates the approaches to recreational geography for developing excursion routes of the historical themes.

The author emphasizes that all the examples have common features. They are effective holistic researches. This is confirmed by data on student participation in various conferences and competitions. In all integrated researches geographic component is clearly visible. Also in each case, integrated researches are important for the upbringing of students. Each of these aspects should be taken into account when choosing a research topic.

Keywords: integrative potential of geography, local geographical researches, school students.

Постановка проблеми та аналіз останніх публікацій. Загальновизнано, що географічна наука має потужний інтегративний потенціал. Як зазначає С. Клепко, географія належить до найбільш інтегративних галузей знань з огляду на її сутність та структуру, оскільки вона вивчає природні, соціально-економічні та інтегральні (природно-господарські, природно-технічні) системи; відповідно, цим визначається її роль містка між гуманітарними і природничими науками у змісті середньої освіти [2]. У методиці навчання географії підкреслюється, що активні міжпредметні зв'язки з широким колом навчальних дисциплін характерні насамперед для позакласного навчання географії, а «Реалізація міжпредметних зв'язків веде до цілісності й комплексності у змісті й формах-видах проведення позакласного навчання» [8, с.384].

Якщо говорити про інтегративний потенціал краєзнавчих географічних досліджень учнівської молоді, то, очевидно, оптимальні умови для його реалізації виникають у перманентному позакласному навчанні географії, провідними формами-підвидами якого є географічні факультативи і гурток [8]. Та аналіз програмно-методичного забезпечення діяльності географічних факультативів і гуртків, яке має гриф Міністерства освіти і науки України [5, 7], засвідчує, що у ньому інтегративні можливості географії виразно представлені лише залученням до змісту навчальних програм знань із суміжних наук – як природничих, так і суспільствознавчих. Хоча краєзнавчі дослідження, у яких поєднуються підходи географії та інших наук, є сприятливими для формування ключових компетентностей учнівської молоді, вітчизняним освітянам бракує від-

повідного методичного супроводу. Тож вважаємо продуктивним поширення досвіду організації таких досліджень.

Метою статті є педагогічний аналіз перебігу та результатів інтегрованих краєзнавчих досліджень вихованців Полтавського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді (ПОЦТКУМ), де географічна складова відігравала домінуючу чи принаймні одну з провідних ролей.

Виклад основного матеріалу. Розпочнемо із прикладу, який характеризує поєднання географічної та екологічної складових дослідження. У червні 2014 р. очолювана нами група вихованців гуртків «Географічне краєзнавство» та «Юні екологи» ПОЦТКУМ здійснила комплексну краєзнавчу експедицію до м. Кобеляки – районного центру Полтавської області. Головним завданням експедиції стало гідроекологічне дослідження р. Кобелячка в нижній течії у межах міста та околиць. Оскільки не було ні часу для лонгitudного спостереження, ані значної кількості учасників із досвідом спеціалізованого гідрологічного або ж гідробіологічного спрямування пошуку, ми взяли за основу матрицю ознак для якісної експрес-оцінки стану малих та середніх річок, запропоновану Є. Колбовським [3].

Експрес-оцінка екологічного стану р. Кобелячка враховувала насамперед такі групи параметрів: морфологічні та динамічні параметри (характер донних відкладів, берегова ерозія, швидкість течії); органолептичні показники стану води (колір води, прозорість/каламутність, видиме забруднення, запах); біотичні показники (ступінь та тип заростання річки, видовий набір та стан водних рослин, біоіндикаторні види); характер і міра навантаження на річкову долину (тип та інтенсивність використання, наявність місцевих джерел впливу та забруднювачів – водостоків, бродів, водопоїв, мостових опор тощо, стан водоохоронної зони). Спостереження здійснювалися під час маршрутного ходу за течією річки на двох десятках майданчиків.

Характер донних відкладів визначався за піднятими з дна зразками та накопиченими на березі відкладами, що залишила техніка, яка поглиблювала і розчищала річище. Берегова ерозія піддавалася якісній оцінці. Вимірювання виконувалися простими інструментами відповідно до усталених рекомендацій. На досліджуваній ділянці річка переважно неширока, з численними містками та поваленими впоперек русла деревами. Тому ширина річки визначалася без мірної мотузки, рулеткою. Для визначення глибини використовувалася градуйована жердина з поперечиною на нижньому кінці, щоб не вгрузала в пухкі донні відклади. Швидкість течії визначалася за допомогою попередньо замоченого дерев'яного поплавка, який запускали між розміченими створами. Для оцінки прозорості користувалися білим диском діаметром 30 см, прикріпленим до мотузки так, щоб він знаходився у площині водного потоку (диск Секкі).

Колір води визначався на око. Запах визначався для води природної денної температури, налитій в кількості 100 мл у широкогорлу колбу місткістю 200 мл, після струшування та відкупорення колби. Рослинний і тваринний світ описувався за рухом експедиційної групи, здебільшого за якісними, а не кількісними параметрами. Також на маршруті фіксувалися всі видимі вияви проблемного екологічного стану річки, пов'язані з людською діяльністю. Для чіткої локалізації визначених показників та помічених явищ вони наносилися на картографічну основу.

Таким чином, використані методики насамперед фіксували деякі фізичні властивості води у річці. Гідрохімічні аналізи не проводилися. Методи біоіндикації відігравали допоміжну роль: так, для оцінки сапробності води бралися до уваги виявлені у річці молюски, просторовий розподіл та стан гідрофітів були включені до параметрів експрес-оцінки стану річки.

Як було з'ясовано, за сукупністю показників річка наближається до помітно забруднених або ж забруднених. За попередньою домовленістю з Кобеляцьким міським головою О. Ісіпом, результати дослідження були передані до міської ради. В офіційному відгуку на матеріали дослідження міський голова зазначив: «Матеріали експедиції ... можуть стати у пригоді для планування заходів, спрямованих на поліпшення екологічної ситуації, допоможуть у роботі з благоустрою та контролю за станом прибережної захисної смуги».

Додамо, що, відповідно до Загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки, у межах Полтавської області виокремлено три регіональні екологічні коридори, які пролягають долинами найбільших річок. Найширший із них – Ворсклянський, до якого віднесено і пониззя Кобелячка. А обов'язковою вимогою до господарського використання ландшафтних комплексів екокоридору є загальне послаблення інтенсивного антропогенного навантаження у межах не лише власне коридору, а і його буферної смуги. Таким чином, екологічний стан Кобелячка важливий не лише для місцевих мешканців.

Свідченням певної логічної завершеності дослідницької роботи стало висвітлення вихованцями результатів експедиції на секції географічного та екологічного краєзнавства V обласної науково-практичної краєзнавчої конференції учнівської молоді «Полтавщина – земля моя свята» (м. Полтава, 2014 р.), на секції «Глобальні проблеми сучасності» IX Всеукраїнської філософської історико-краєзнавчої конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід» (м. Харків, 2015 р.). Звіт про експедицію посів I місце на конкурсі краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» 2015 р. за напрямом «Географія рідного краю» та на творчій майстерні «Географічне крає-

знавство» X Всеукраїнського зльоту юних туристів-краєзнавців 2015 р.

Іншим прикладом комплексного дослідження, в якому поєдналися географічна, геологічна та зоологічна складові, є виконане під нашим керівництвом вихованцями гуртків «Географічне краєзнавство» та «Юні екологи» ПОЦТКУМ у 2012–2013 рр. дослідження геоморфологічного аспекту діяльності річкового бобра. Спершу ознайомлення гуртківців із життєдіяльністю бобрів не виходило за межі вивчення місцевої фауни. Однак із набуттям досвіду інтерпретації діяльності землерийних тварин у геологічному контексті гуртківці підтримали нашу ідею: використавши опубліковану інформацію і дані власних спостережень, систематизувати дані про вплив основних будівельних робіт бобрів на земну поверхню.

Відзначимо, що у шкільній географії діяльність бобрів як геоморфологічний чинник проігноровано. Автори українського підручника географії для 6 класу, в якому вплив тварин на формування земної поверхні розглянуто найдетальніше, згадали лише мишей, кротів, дощових черв'яків і мурах [1], тоді як, за твердженням Д.Р. Батлера, за масштабом геоморфологічного впливу на ландшафт із бобрами не можна порівняти жодну тварину, не рахуючи людини [9]. Вивчення біогеоморфології не передбачено і програмами позашкільної освіти. Тож результати пошукової діяльності, презентовані вихованцями на III обласній науково-практичній конференції учнівської молоді «Полтавщина – земля моя свята» (м. Полтава, 2012 р.) та на VII Всеукраїнській краєзнавчій конференції учнівської молоді «Південно-Східна Україна: зі стародавності у XXI сторіччя» (м. Донецьк, 2013 р.), мали реальну новизну. Звіт про експедицію посів III місце на конкурсі краєзнавчо-дослідницьких робіт Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» 2014 р. за напрямом «Геологічними стежками України».

Значущість дослідження юних краєзнавців виразно засвідчена тим, що, доповнивши краєзнавчі матеріали і додавши дані літературних джерел про життєдіяльність канадського бобра, ми представили результати на XXXIV пленумі геоморфологічної комісії РАН «Екзогенні рельєфотвірні процеси: результати досліджень у Росії та країнах СНД» (м. Волгоград, 2014 р.). Ми дійшли висновку, що середовищотвірною діяльністю бобрів безпосередньо створює форми нанорельєфу, здатна істотно впливати на формування та розвиток мікроформ рельєфу, а масштабні боброві споруди здатні навіть змінювати мезоформи рельєфу (зокрема, річкові долини).

Переконавшись у взаємозв'язку природних процесів та у важливості впливу біоти на рельєф, вихованці логічно продовжили дослідження розглядом екоетичного контексту проблеми. Подальші роздуми учасників дослідницької роботи були представлені у доповіді «Бобри і люди: геополітичне про-

тистоювання?» на VIII Всеукраїнській філософській історико-краєзнавчій конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід» (м. Харків, 2014 р.). Звернувши увагу на характерні заголовки інтернет-новин про збитки, заподіяні бобрами господарству («нашестья бобрів», «бобри-диверсанти», «непоправна шкода», «загроза катастрофи» і т. п.), гуртківці припустили, що в художньому прийомі канадського письменника М. Коуні, який у книзі «Кіт на ім'я Сабріна» зобразив ватажка бобрів Аттілу послідовником класиків геополітики [4], міститься раціональне зерно. Екологічній етиці доцільно послуговуватися і термінологією геополітики; зокрема, в контексті моральних прав тварин, а саме, права на необхідну для існування частку земних благ, доречно використовувати поняття життєвого простору. Таким чином, з'ясування у безпосередніх контактах із об'єктами природи їхньої значущості для біосфери і географічної оболонки, непрагматична взаємодія зі світом природи сприяли досягненню вихованцями самоцінності природи.

Продуктивну інтеграцію географії з історією виразно ілюструє досвід участі вихованців гуртка «Географічне краєзнавство» ПОЦТКУМ у Всеукраїнській історико-географічній експедиції «Історія міст і сіл України».

Положенням про експедицію передбачена можливість здійснювати пошук за низкою напрямів. Оптимально реалізуватися географам-краєзнавцям давала змогу розробка туристсько-краєзнавчих або екскурсійних маршрутів. адже туристсько-екскурсійна діяльність належить до сфери вивчення рекреаційної географії [6]. Отже, саме з позицій рекреаційної географії доцільно підходити до розробки туристсько-краєзнавчого чи екскурсійного маршруту. Ось конкретні аргументи на користь вищеведеного твердження. Екскурсійні об'єкти, які залучаються до маршруту, є специфічними рекреаційними ресурсами. Під час оцінювання конкурсних маршрутів члени журі експедиції враховували повноту довідкових даних про маршрут: тематику, на який вік учасників розрахований маршрут, сезонність, вид транспорту чи способу пересування, відстань тощо. Перелічені параметри суголосні ознакам, за якими здійснюється класифікація рекреаційної діяльності: основний мотив, вікова категорія, сезонність, спосіб пересування, територіальне охоплення. Розробляючи маршрут у рамках експедиції «Історія міст і сіл України», необхідно надати довідкову інформацію про місця ночівель, заклади харчування, розклад руху транспорту. Відповідно, рекреаційна географія бере до уваги і соціально-економічні ресурси рекреації: заклади, які надають послуги з розміщення, заклади ресторанного господарства, мережу шляхів сполучення і транспорт тощо. Зрештою, цілісний маршрут прокладається у межах певної територіальної рекреаційної системи.

Наголосимо також, що фахівці у царині рекреаційної географії визнають провідною функцією

рекреації соціально-культурну функцію. Культурні або духовні потреби витлумачуються як потреби пізнання у його найширшому розумінні: пізнання навколишнього світу та власного місця у ньому, змісту і призначення свого існування [6]. Це давало змогу повноцінно реалізувати мету експедиції «Історія міст і сіл України»: виховання любові до рідного краю, шанобливого ставлення до його історії, духовної спадщини, бажання пізнавати і вивчати історико-культурні надбання нашого народу, природне довкілля.

З огляду на вищезазначене, у 2011–2012 рр. було складено перелік наявних найбільш значущих історико-культурних рекреаційних ресурсів за обраною темою «Полтава у роки Великої Вітчизняної війни» (відображення тогочасних подій в архітектурі міста, монументах та меморіальних дошках, краєзнавчому музеї тощо) та здійснено спробу оптимально збалансувати їх із необхідними соціально-економічними ресурсами рекреації. Для цього була використана картографічна основа. Підсумком став екскурсійний маршрут для школярів середнього і старшого віку та дорослої аудиторії, який поєднує пішохідну частину з пересуванням громадським транспортом. Він послідовно сполучив найбільш репрезентативні, зручні для доступу з кінця весни до початку осені та компактно розташовані об'єкти обласного центру, ознайомлення з якими дає гостям Полтави змогу за один день скласти уявлення про головні аспекти життя міста у воєнні роки. У розробці маршруту подано довідкову інформацію щодо замовлення харчування в їдальні, яка знаходиться на шляху екскурсантів. Передбачено також можливість розміщення екскурсантів на туристській базі, якщо вони не повертатимуться додому того ж дня.

Імовірно, значною мірою саме завдяки опорі на доробок рекреаційної географії розроблений маршрут вийшов досить вдалим, що підтверджено перемогою вихованців у Всеукраїнській історико-географічній експедиції «Історія міст і сіл України» 2012 р. Символічно, що за перемогу їх відзначено грамотою Українського географічного товариства. Досвід же використання підходу рекреаційної географії для розробки екскурсійного маршруту було представ-

лено на III обласній науково-практичній конференції учнівської молоді «Полтавщина – земля моя свята» (м. Полтава, 2012 р.) та на VII Всеукраїнській філософській історико-краєзнавчій конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід» (м. Харків, 2013 р.).

Висновки. Наведеними прикладами проілюстровано різні аспекти реалізації інтегративного потенціалу краєзнавчих географічних досліджень учнівської молоді. У першому з них ми акцентуємо увагу на перевагах мало поширеної методики, яка за рахунок швидкості, відносної простоти, незначної витратності та одночасної виразної ефективності суттєво підвищує продуктивність давно усталеного краєзнавчого пошукового напрямку. У другому – насамперед презентуємо новий, перспективний для краєзнавства напрям географічних досліджень – біогеоморфологію. У третьому – демонструємо можливість наповнити негеографічну тему екскурсійного маршруту географічним змістом діяльності з його розробки. Тривалість досліджень та галузі наук, з якими в них пов'язана географія, також суттєво відрізняються. Але у всіх прикладах є спільні риси.

По-перше, всі приклади являють собою цілісні завершені результативні дослідження (саме для підтвердження цього ми й навели дані про апробацію результатів на різноманітних конференціях і конкурсах). По-друге, у всіх дослідженнях географічний компонент чітко представлений та має першорядне значення. В інтеграції з іншими галузями географія зберегла власну специфіку. По-третє, як видно з прикладів, кожен описаний зразок пошукової діяльності учнівської молоді, окрім пізнавальної, мав і виразну виховну значущість; наголошуємо на цьому, оскільки, відповідно до Закону про позашкільну освіту, основні завдання позашкільної освіти лежать у виховній царині. Очевидно, кожен із цих аспектів важливий під час вибору теми дослідження, яке даватиме змогу реалізувати інтегративний потенціал географічного краєзнавства.

**Рецензент – кандидат педагогічних наук,
доцент О.А. Федій**

Список використаних джерел:

1. Бойко В.М. Загальна географія: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закладів / В.М. Бойко, С.В. Міхелі. – К.: Педагогічна преса, 2006. – 272 с.
2. Клепко С.Ф. Конспекти з філософії освіти / С.Ф. Клепко. – Полтава: ПОІППО, 2007. – 420 с.
3. Колбовский Е.Ю. Изучаем малые реки / Е.Ю. Колбовский. – Ярославль: Академия развития: Академия Холдинг, 2004. – 224 с.
4. Коуни М. Кот по имени Сабрина / М. Коуни; пер. с англ. Л.Л. Яхнина. – М.: Армада, 1998. – 416 с.
5. Навчальні програми і практичні заняття факультативних курсів «Юний географ-краєзнавець», «Основи екології та природокористування». – Івано-Франківськ: ІФОІППО, 2015. – 141 с.
6. Покоłodна М.М. Рекреаційна географія: навч. посіб. / М.М. Покоłodна. – Харків: ХНАМГ, 2012. – 275 с.
7. Програми з позашкільної освіти: туристсько-краєзнавчий напрям (вип. 1) / Д.О. Бондарчук, О.С. Бондарчук, Н.І. Колодько та ін. – К., 2015. – 134 с.
8. Топузов О.М. Загальна методика навчання географії: підруч. / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.П. Вішнікіна. – К.: ДНВП «Картографія», 2012. – 512 с.
9. Butler D.R. Zoogeomorphology. Animals as geomorphic agents / D.R. Butler. – Cambridge: University Press, 1995. – 231 p.

References:

1. Bojko, V.M., Mikheli, S.V. (2006). Zagal'na geografiya: pidruch. dlya 6 kl. zagal'noosvit. navch. zakladiv [General Geography: textbook for 6th form of secondary schools]. Ky'yiv: Pedagogichna presa, 272.
2. Klepko, S.F. (2007). Konspekty' z filosofiyi osvity' [Conspectus of the philosophy of education]. Poltava: POIPPO, 420.
3. Kolbovskij, E.Ju. (2004). Izuchaem malye reki [We study small rivers]. Jaroslavl': Akademiya razvitija: Akademiya Holding, 224.
4. Kouni, M. (1998). Kot po imeni Sabrina [A Tomcat Called Sabrina]. – Moskva: Armada, 416.
5. Navchal'ni programy' i prakty'chni zanyattya fakul'taty'vnyh kursiv «Yuny'j geograf-krayeznavec'», «Osnovy' ekologiyi ta pry'rodokory'stuvannya» (2015) [Educational programs and practical studies of optional courses «Young geographer, local historian», «Fundamentals of Ecology and Nature Management»]. Ivano-Frankiv'sk: IFOIPPO, 141.
6. Pokolodna, M.M. (2012). Rekreacijna geografiya: navch. posib. [Recreational geography: tutorial]. Xarkiv: XNAMG, 275.
7. Bondarchuk, D.O., Bondarchuk, O.S., Kolod'ko, N.I. etc. (2015). Programy' z pozashkil'noyi osvity': tury'sts'ko-krayeznavchy'j napryam (vy'pusk 1) [Programs for extracurricular education: tourist and local lore direction (issue 1)]. Ky'yiv, 134.
8. Topuzov, O.M., Samojlenko, V.M., Vishnikina, L.P. (2012). Zagal'na metody'ka navchannya geografiyi: pidruchny'k [General methods of Geography teaching: textbook]. Ky'yiv: DNVP «Kartografiya», 512.
9. Butler, D.R. (1995). Zoogeomorphology. Animals as geomorphic agents. – Cambridge: University Press, 231.

УДК 911.3 : 33 (477.52)

Анатолій Корнус, к. геогр. н., доцент

e-mail: a_kornus@ukr.net

Олеся Корнус, к. геогр. н., доцент

e-mail: Olesya01041979@yandex.ru

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Володимир Шищук, д. мед. н., професор

e-mail: vdshyschuk@gmail.com

Сумський державний університет

РОЛЬ КАРТОГРАФІЧНОГО МЕТОДУ В ТЕРИТОРІАЛЬНО-НОЗОЛОГІЧНОМУ АНАЛІЗІ (НА ПРИКЛАДІ СЕРІЇ МЕДИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ КАРТ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У статті проаналізовано переваги та необхідність застосування картографічного методу в рамках територіально-нозологічного аналізу. На прикладі двох медико-географічних карт Сумської області «Поширеність хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини серед населення Сумської області» і «Рівень поширеності новоутворень серед населення Сумської області» показано можливості та роль картографічного методу в отриманні нових знань про хорологічні відмінності здоров'я населення. З використанням картографічного методу здійснено групування адміністративних районів за рівнем поширеності цих нозологій.

Ключові слова: медико-географічні карти, нозологічний аналіз, картографічний метод, моделювання, нозологія.

Анатолій Корнус, Олеся Корнус, Володимир Шищук

РОЛЬ КАРТОГРАФИЧЕСКОГО МЕТОДА В ТЕРРИТОРИАЛЬНО-НОЗОЛОГИЧЕСКОМ АНАЛИЗЕ (НА ПРИМЕРЕ СЕРИИ МЕДИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИХ КАРТ СУМСКОЙ ОБЛАСТИ)

В статье проанализированы преимущества и необходимость применения картографического метода в рамках территориально-нозологического анализа. На примере двух медико-географических карт Сумской области «Распространённость болезней костно-мышечной системы и соединительной ткани среди населения Сумской области» и «Уровень распространённости новообразований среди населения Сумской области» показаны возможности и роль картографического метода в получении новых знаний о хорологических особенностях здоровья населения. С использованием картографического метода осуществлена группировка административных районов по уровню распространённости этих нозологий.

Ключевые слова: медико-географические карты, нозологический анализ, картографический метод, моделирование, нозология.